

Nieuws van Toen en Nu / 12

Holten ging Rijssen voor in Reformatie

Op 31 oktober 1517 bevestigt de Duitse monnik Maarten Luther 95 stellingen aan een kapeldeur in Wittenberg. Hij protesteert tegen wantoestanden in de Rooms-Katholieke kerk. Zijn actie veroorzaakt een gigantische rel en zet een stempel op de geschiedenis. Ook die van Rijssen en Holten, al gaat daar enige tijd overheen.

Nu, 500 jaar later, krijgt de rebelse actie van Luther weer veel aandacht. Niet veel lezers zullen de stellingen van Luther gelezen hebben (ze staan op internet). Daarom stelling 1: 'Toen onze Heer en Meester Jezus Christus zei: 'Doet boete' (Matth. 4:17), wilde Hij dat het hele leven van zijn gelovigen een voortdurende boete is.' Een stevige uitspraak. Waar loopt Luther tegen te hoop?

Kerkelijke oplichterij

Paus Leo X wil een nieuwe Sint Pieterskerk bouwen. Een kostbaar project. Om geld bij elkaar te krijgen bedenkt hij een truc: de 'Pieteraflaat'. Goedgelovigen worden aangespoord hun zonden (ook toekomstige!) af te kopen door een aflaat aan te schaffen: een vrijbrief waarmee ze na hun dood het lijden in het vagevuur (voorportaal van de hemel) drastisch kunnen inkorten. Luther is furieus, want waarom zou je nog spijt hebben van zonden als je de straf daarvoor simpel kunt afkopen? Daarom zijn eerste stelling.

Maarten Luther (1483-1546)

Succesverhaal

Om een lang verhaal kort te houden. Luther krijgt het aan de stok met paus en keizer en is zijn leven niet meer zeker. Intussen verspreiden zijn ideeën zich – dankzij de zojuist uitgevonden boekdrukkunst - als een lopend vuurtje door Europa. In ons land monden ze uit in het kapot slaan van kerkinterieurs en in een opstand tegen Philips II, de Heer der Nederlanden. Protestanten eisen kerkgebouwen op. Pastors gaan door als dominee.

Holten is haar eerste predikant niet vergeten

Bushof en Havenbergius

In 1598 gaat Holten om. "Herman Bushof, pastoor van Holten, overhandigt de kerkenraad van Deventer het bewijs 'van zijn ehelicker copulatie met syn huysvrouw' Na het tonen van zijn 'trouwboekje' legt hij een geloofsbelijdenis af. Daarna wordt hij als predikant van de reformatorische kerk aangenomen." (jaarpaal 1598-R). Rijssen volgt in 1629. De Schildkerk krijgt een predikant: Justinus Havenbergius. Waarom niet eerder? De Tachtigjarige Oorlog is nog niet afgelopen. Twente staat onder controle van een Spaanse troepenmacht in Oldenzaal. Vandaar.

In gesprek met Luther

Er is natuurlijk veel meer te melden over Luther en alles wat daarna gebeurde. Voor geïnteresseerden is langs het Wereldtijdpad een gratis themawandeling uitgezet met de titel *In gesprek met Luther*. (Zie wereldtijdpad.nl > Wandelingen > 8.Dijkermaten. Voor smartphones: wtpmobiel.nl > Wandelroutes > Dijkermaten).

Floor Looy / oktober 2017